

rano in kot misterij. Ker nudi mnogo vprizoritvenih možnosti, je pritegnilo številne inscenatorje. Od 1892, ko so igrali Tragedijo v Hamburgu, vedno bolj prihaja tudi na tuje odre. Istega leta so jo igrali na Dunaju in v Pragi, naslednje leto v Berlinu in 2. maja 1914 v Zagrebu, kjer sta nastopila tudi Nučič in Borštnik. V zadnjih letih je bila na sporedu v Bratislavi, na Dunaju, v Veroni na prostem ter v dunajskem, monakovskem in praškem radiu (do 1933).

Svojevrstna je usoda dela pesnika, ki ni pred njim ustvaril nič pomembnega; napisal je le še nekaj uspešnih pesmi. In čeprav je snovno pesnitev tako občečloveška, površnemu pogledu kar prenavadna, je zagrabila tolike duhove in postala zlasti v usodnih dneh človeštva eden izmed klicarjev njega vesti, protest zoper vseuničujočo razbesnelost njegovih najnižjih gonov, ki ne vodi v stalen napredek, marveč v smrt. Tragedija človeka je klic duha v Svet duha.

Literatura. Madách Imre munkái. Alexander Bernát. Budapest 1904. — Madách Imre, Az ember tragédiája. Alexander Bernát, Bpest 1919. — Voinovich Géza: Madách és Az ember tragédiája. — Németh Antal: Az ember tragédiája a szinpadon. 1933.

Karl Vladimír Truhlař | Naše obale

Bog

Negiben si, najgloblji mir Te preveva, v tako jekleni negibnosti ni stal noben stilit na svojem stebrù — in vendar sučeš sočasno v tisoč smeri svetovja v blazen ples, vzgibavaš v njem rast in glasove in butanje valov, življenje barv in mraz in bliske, drznost misli in viharje in rojstvo, dehtenje in smrt.

Ni mejé, da bi Ti tudi onkraj nje ne dihal, v vse brezkončne prostranosti si zaživel — in vendar si ves v mojem majhnem, majhnem srcu.

V Tebi je bučanje kakor od najtežjega slapa, in grom ne bo nikdar presegel bobnenja v Tebi — in vendar ne vem zate, ko Te nosim.

Nepremično si zazrt vase: kdo bi od bleščave takega jezera odmaknil oko? — In se vendar zagrebaš z vso svojo bitjo v prečudni zaskrbljenosti v vsak prašek, kapljico in lučko.

Kristus

Vse berile, rubine in topaze imaš v svoji zakladnici — in si povit v betlehemeski votlini v revno pleničko.

Očetove sobane polni Tvoje blaženostno povzklíkávanje — in v poslednji žalosti veneš.

Jagnje si. Nemo vztrepetavaš pod mojim divjim udarom — in Lev si. O to Tvoje grizenje in trganje, ko temno prežim nate! O sladko grizenje in trganje!

V onkraj prostora se zamikaš v ljubečem gledanju in v večnosti vihra Tvoja halja — in si se vendar namenil čez judovske peščene hribe in beli dnevi teko skoz Te, kakor skozi nikdar videni čudno tuji kraj.

Cerkev

Vzela si nas v svoje globine in po nas boš pela do konca svojo sveto pesem — in vendar se usločimo vsak hip lahko v temne zveri in tihe krvnike.

Vse ure nastavljam uho nate: vršanje Tvojega življenja je kakor polna pesem studencev v maju — in vendar nenehno umiraš. Kakor izgubljenih v dolini smrti je Tvoje ječanje.

Kakor Judito Te vidim: na okope si se postavila, meč vihtiš in jeklen je Tvoj bojni klic — in si vendar svečenica: v zadnje tišine si se zaprla in oči so sklopljene pred gorečim grmom.

Marija

Ali niso dedje, ki si iz njih zrasla, prešestvovali? Ali jim ni kri gorela v nevzdržnih ognjih? Ali Ti niso ničesar pustili? — V mojih ognjih je Tvoje snežno oblačilo le podrhtevalo kakor v marčnem vetru in Ti delalo hlad.

Bogateje si obrodila kot najžlahtnejša polja in najsočnejši travniki. (Spomladi so pele čeznje ptice in vetrovi in čebele v službi sladke skrivnosti) — In Ti nisi imela moža.

Kako to, Mati, da je moj Brat Kralj, vtopljen v živo zlate zarje — in jaz gobavec zapuščene zemlje?

In še to, Mati: ali ne obdajajo srebrne zibke z žametom in težko svilo, pa si si nadela tako skromen in brezglasen plašč?